

Prof. dr hab. Tomasz Kostka
Klinika Geriatrii
Uniwersytet Medyczny w Łodzi

KLINIKA GERIATRII
UNIwersytet Medyczny w Łodzi
90-647 Łódź, Plac Hallera 1
Tel. (0-42) 639-32-15, fax (0-42) 639-32-18

Łódź, 23.10.2014r.

Recenzja pracy doktorskiej **lek. Pawła Matusika**
z Wydziału Lekarskiego Collegium Medicum
Uniwersytetu Jagiellońskiego

pt.: „**Wybrane duże problemy geriatryczne i schorzenia układu sercowo-naczyniowego
w okresie późnej starości**”

Zmiany demograficzne zachodzące w większości regionów świata implikują konieczność zwrócenia większej uwagi na problemy osób starszych. Starzenie się związane jest z szeregiem zmian pogarszających zdolność samodzielnego funkcjonowania a w konsekwencji stwarzających konieczność zapewnienia odpowiedniej opieki, co z kolei wiąże się ze wzrostem wydatków państwa.

Choroby układu sercowo-naczyniowego i tzw. wielkie problemy geriatryczne w znacznym stopniu przyczyniają się do ograniczeń w zakresie sprawności funkcjonalnej i wzrostu śmiertelności w populacji osób starszych. Dlatego problematyka badań, która podjęta została w przedstawionej mi do recenzji rozprawie jest aktualna i bardzo ważna.

Praca ma układ typowy dla tego typu rozpraw. Liczy 131 stron tekstu, zawiera spis treści, spis piśmiennictwa, streszczenie w języku polskim i angielskim oraz aneks z wykazem projektów i grantów, na podstawie których przygotowana została rozprawa. W pracy zawarte zostały również oświadczenia współautorów artykułów stanowiących podstawę rozprawy doktorskiej lek. Pawła Matusika z informacją o wkładzie Doktoranta w powstanie poszczególnych publikacji oraz zgoda na ich wykorzystanie jako część rozprawy doktorskiej. W pracy wykorzystano łącznie 182 pozycje piśmiennictwa prawidłowo dobranego i zacytowanego, przedstawionego w kolejności cytowań. Większość stanowią anglojęzyczne artykuły oryginalne z ostatniego 10-lecia. Ze względu na sporą ilość skrótów zawartych w pracy warto byłoby dołączyć ich wykaz.

W części wstępnej Doktorant w sposób spójny przedstawia aktualny stan wiedzy dotyczącej zagadnień starzenia się, m.in. cechy, metody oceny i mechanizmy starzenia się człowieka, perspektywy demograficzne oraz problemy opieki nad pacjentem geriatrycznym z uwzględnieniem zaburzeń funkcji poznawczych, zespołu osłabienia (FS), chorób układu sercowo-naczyniowego, wielochorobowości i polipragmazji. Porusza także problem jakości życia. Ta część pracy napisana jest starannie, w oparciu o bogato cytowane i aktualne piśmiennictwo międzynarodowe.

Na główną część rozprawy doktorskiej lek. Pawła Matusika składa się cykl pięciu prac spójnych tematycznie, będących efektem pracy naukowej Autora rozpoczętej jeszcze w okresie studiów medycznych w ramach pracy w Studenckim Kole Naukowym.

Prace będące podstawą dysertacji zostały opublikowane w liczących się czasopismach z zakresu gerontologii, geriatrii i medycyny wewnętrznej, również o zasięgu międzynarodowym. W czterech z nich Doktorant jest pierwszym autorem, w jednej – drugim. Łączny wskaźnik IF załączonych prac wynosi 4,903 (punktacja z roku publikacji). Należą do nich:

1. **Matusik P**, Tomaszewski K, Chmielowska K, Nowak J, Parnicka A, Dubiel M, Gąsowski J: Częstość występowania zespołu osłabienia w domach opieki. Porównanie i ocena przydatności klinicznej skal stosowanych do rozpoznania zespołu. *Gerontol Pol* 2009;17:120-125
2. **Matusik P**, Tomaszewski K, Chmielowska K, Nowak J, Nowak W, Parnicka A, Dubiel M, Gąsowski J, Grodzicki T.: Severe frailty and cognitive impairment are related to higher mortality in 12-month follow-up of nursing home residents. *Arch Gerontol Geriatr*. 2012 Jul-Aug;55(1):22-4
3. **Matusik P**, Nowak J, Tomaszewski K, Chmielowska K, Parnicka A, Dubiel M, Gąsowski J: Nadciśnienie tętnicze u osób w wieku podeszłym na przykładzie mieszkańców domów opieki. *Pol Przegl Kardiol* 2010;12:186-191
4. Michalik C, **Matusik P**, Nowak J, Chmielowska K, Tomaszewski KA, Parnicka A, Dubiel M, Gąsowski J, Grodzicki T.: Heart failure, comorbidities, and polypharmacy among elderly nursing home residents. *Pol Arch Med Wewn*. 2013;123(4):170-5
5. **Matusik P**, Dubiel M, Wizner B, Fedyk-Łukasik M, Zdrojewski T, Opolski G, Dubiel J, Grodzicki T.: Age-related gap in the management of heart failure patients. The National Project of Prevention and Treatment of Cardiovascular Diseases - POLKARD. *Cardiol J*. 2012;19(2):146-52.

Celem pracy była ocena występowania dużych problemów geriatrycznych, w tym zaburzeń funkcji poznawczych, zespołu słabości i chorób sercowo-naczyniowych oraz ich znaczenia prognostycznego u pensjonariuszy domów opieki; ocena przydatności klinicznej metod diagnostycznych zespołu słabości oraz określenie postępowania diagnostyczno-terapeutycznego w stosunku do chorych hospitalizowanych i pensjonariuszy domów opieki z niewydolnością serca. Cele pracy są spójne z wnioskami.

W kilku etapach w badaniach wzięło udział ok. 100 starszych pensjonariuszy dwóch małopolskich domów opieki oraz 1289 pacjentów uczestniczących w programie POLKARD. Badani oceniani byli pod kątem występowania zaburzeń poznawczych przy pomocy skali MMSE, zespołu osłabienia, nadciśnienia tętniczego, niewydolności serca i innych chorób towarzyszących. Wyliczony został również indeks Charlson z uwzględnieniem wieku. Z dokumentacji medycznej zaczerpnięte zostały informacje na temat stanu zdrowia, badań diagnostycznych oraz leczenia.

Wyniki badań wskazują na duże rozpowszechnienie zaburzeń funkcji poznawczych oraz zespołu słabości i chorób układu krążenia wśród starszych pensjonariuszy domów opieki.

Rozpoznanie zespołu słabości zależy od rodzaju zastosowanej skali (Frail-CHS - i CSHA-CFS) – zgodność rozpoznań wg badanych skal wynosi 50%. Skala Frail - CHS wydaje się być bardziej czuła od CSHA-CFS i mniej zależna od subiektywnej oceny badającego, ale ze względu na duże rozpowszechnienie zespołów otępiennych i trudności w przeprowadzeniu niektórych testów w skali Frail – CHS, może mieć ograniczone zastosowanie wśród starszych, mniej sprawnych mieszkańców placówek instytucjonalnych. W wyniku 12-miesięcznej obserwacji pacjentów wykazano, że ocena ryzyka zgonu w tej grupie chorych powinna uwzględniać jednoczesną analizę sprawności funkcjonalnej i poznawczej. Osobna analiza tych wskaźników nie wykazała istotnego wpływu na ocenę przeżycia w obserwowanym okresie czasu.

Nadciśnienie tętnicze i niewydolność serca są związane z większą wielochorobowością i polifarmakoterapią. W pracy wykazano również różnice w sposobie leczenia niewydolności serca pomiędzy pensjonariuszami domów opieki i hospitalizowanymi pacjentami w wieku powyżej 80 roku życia.

W przedstawionej mi do recenzji rozprawie doktorskiej lek. Paweł Matusik wykazał się bardzo dobrą znajomością międzynarodowego piśmiennictwa związanego z tematem pracy, umiejętnością zdefiniowania bardzo ważnego i aktualnego problemu badawczego, właściwego doboru materiału i metod oraz krytycznej analizy uzyskanych wyników. Praca

świadczy o dojrzałości oraz bogatym warsztacie naukowym Doktoranta i spełnia warunki stawiane pracom doktorskim określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.).

Wnoszę przeto do Wysokiej Rady Wydziału Lekarskiego Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego o dopuszczenie Kandydata do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie za względu na to, że tak wysoki poziom publikacji będących podstawą pracy nie jest jeszcze standardem wśród osób na tym poziomie kariery naukowej, składam wniosek o wyróżnienie niniejszej rozprawy.

Prof. dr hab. med. Tomasz Kostka